

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Nojonen, Tanja			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kuolleisuuden alue-erot ja niiden muutokset Suomessa vuosina 1981-2000			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2004-02-01	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 85
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan kuolleisuuden alue-erojen kehitystä kolmesta näkökulmasta. Ensinnäkin selvitetään, pitääkö aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu Itä- ja Länsi-Suomen välinen kuolleisuusero edelleen paikkansa, toiseksi vertaillaan, miten maaseutu- ja kaupunkiväestön kuolleisuus on kehittynyt toisiinsa nähden ja kolmanneksi selvitetään, miten pääkaupunkiseudun asema on kehittynyt muuhun maahan verrattuna. Kuolleisuuserojen muutosta tarkastellaan viisivuotisjaksottain.</p> <p>Kuolleisuuden alue-erojen muutosta selitetään kuolemansyynmukaisen kehityksen kautta ja lisäksi selvitetään, missä määrin havaittuja eroja voidaan selittää alueiden väestörakenteiden eroilla. Tutkimusmenetelminä käytetään elinajanodotteiden ja ikävakioidujen kuolleisuuslukujen lisäksi elinajanodotteen muutoksen dekomponointia iän ja kuolemansyyn mukaan sekä tilastollista mallittamista Poisson-regressioanalyysillä. Aineistona on osa Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen käytössä olevaa taulukkoaineistoa, jonka professori Tapani Valkosen johtama tutkijaryhmä on kehittänyt yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Taulukkoaineistossa on mukana kaikki ikäryhmät ja kuolemantapaukset vuosilta 1981–2000. Alueita on aineistossa viisi: Itä-Suomen maaseutu ja kaupungit, Länsi-Suomen maaseutu ja kaupungit sekä pääkaupunkiseutu.</p> <p>Keskeisimmät tulokset olivat, että idän ja lännen välinen ero on edelleen olemassa, mutta se on tarkastelujaksosena hieman kaventunut. Kaventuminen oli seurausta pääasiassa sepelvaltimotautikuolleisuuden nopeammasta laskusta Itä-Suomessa länteen verrattuna. Maaseudulla asuvan väestön sepelvaltimotautikuolleisuus laski hitaammin kuin kaupunkilaisväestön. Tämä voitiin havaita sukupuolesta riippumatta sekä idässä että lännessä. Kyseinen kehitys heijastui myös selvästi kokonaiskuolleisuuden alue-eroihin maaseudun ja kaupunkien välillä.</p> <p>Aikaisemmissa tutkimuksissa maaseudun ja kaupunkien väliseen kuolleisuuden kehityksen erilaisuuteen ei ole erityisesti kiinnitetty huomiota. Väestörakenteen erot eivät selittäneet kuin pienen osan Itä- ja Länsi-Suomen välisistä kuolleisuuseroista. Sama voitiin havaita erityisesti Länsi-Suomessa maaseutu-kaupunki -akselilla. Idässä maaseutu- ja kaupunkiväestön kuolleisuusero oli pääasiassa väestörakenteen-erojen seurausta. Pääkaupunkiseudulla kokonaiskuolleisuus muihin tarkastelualueisiin verrattuna yli 35-vuotiaiden ryhmässä oli alhaista pääasiassa siksi, että väestörakenne pääkaupunkiseudulla oli muuta maata suotuisampi. Muita alueita suurempi osa pääkaupunkiseudulla asuvasta väestöstä oli korkeammin koulutettua ja kuului sosioekonomiselta asemaltaan korkeampaan luokkaan.</p> <p>Väestörakenteen vakioimisen jälkeen kuolleisuus oli pääkaupunkiseudulla asuvien 35 vuotta täyttäneiden miesten keskuudessa korkeinta kaikkina viisivuotisjaksoina ja naisilla sekä vuosina 1986–1990 että 1996–2000. Pääkaupunkiseudun asukkaiden ylikuolleisuus muuhun maahan verrattuna ei selittynyt sepelvaltimotautikuolleisuudella, vaan alkoholikuolleisuus - ja naisilla lisäksi erityisesti keuhkosityöpä - olivat pääkaupunkiseudulla asuvassa väestössä muuta maata yleisempää, kuten aikaisempien tutkimusten perusteella osattiin olettaa. Tulosten perusteella pääkaupunkiseudun asema muihin alueisiin verrattuna ei kuitenkaan erityisesti huonontunut 1990-luvun lopulla.</p> <p>Tutkimuksen kirjallisuuslähteet olivat pääasiassa väestötieteellisiä, kuolleisuuden alue-erojen muutoksia ja selityksiä tarkastelleet tutkimukset ja selonteot.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kuolleisuus - Suomi - alueelliset erot			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			